

Vergaderjaar 2023–2024

29 754

Terrorismebestrijding

Nr. 714

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2024

Nederland heeft te maken met een substantiële terroristische dreiging. De dreiging vanuit het jihadisme is de afgelopen maanden licht toegenomen. Verschillende ontwikkelingen in het buitenland zijn van invloed op het dreigingsniveau in Nederland. Diverse aanslagen in andere Europese landen en arrestaties van verdachten die voornemens waren om uit jihadistisch motief een aanslag te plegen, illustreren de dreiging. Het kabinet blijft zich samen met alle partners ten volle inspannen voor het voorkomen van aanslagen in Nederland en blijft ook voorbereid op snelle interventie en respons bij mogelijke incidenten om de gevolgen zo beperkt mogelijk te houden. Het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland is hier een leidraad voor. Bijgaand bied ik u het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland juni 2024 aan, opgesteld door de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV).

Ontwikkelingen in het dreigingsbeeld

Met het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland december 2023 is het dreigingsniveau verhoogd van 3 (aanzienlijke dreiging) naar 4 (substantiële dreiging).¹ De voorstelbare terroristische dreiging is de afgelopen maanden licht toegenomen, maar blijft binnen de bandbreedte van dreigingsniveau 4. Dit betekent dat de terroristische dreiging in Nederland substantieel is en een kans op een terroristische aanslag reëel. Daarom is blijvende alertheid nog steeds noodzakelijk.

De Nederlandse jihadistische beweging blijft de voornaamste bron van terroristische dreiging voor ons land. Mobiliserende gebeurtenissen, zoals het aanhoudende gewelddadige conflict in Israël en de Palestijnse gebieden, de koranschendingen in Nederland en de manier waarop jihadistische organisaties er in hun (online) propaganda op inspelen, leiden tot (voorbereidingen op) terroristische geweldsdaden in Europa. De dreiging vanuit transnationale netwerken gerelateerd aan ISIS blijft

¹ Kamerstukken II, 2022/2023, 29 754, nr. 696.

substantieel. In Europa opereren deze netwerken zowel autonoom als in contact met ISIS-groeperingen in andere delen van de wereld, waaronder ISKP, de van oorsprong Afghaanse tak van ISIS. Terroristische organisaties proberen individuen, ook wel «alleenhandelende daders», in Europa te inspireren tot het plegen van een aanslag zonder deze zelf te hoeven organiseren. Tevens hebben organisaties als ISIS en Al Qa'ida naar aanleiding van het gewelddadige conflict in Israël en de Palestijnse gebieden opgeroepen tot aanslagen op joodse en christelijke doelen in het Westen. In aanloop naar de Olympische Spelen in Frankrijk en het Europees Kampioenschap voetbal in Duitsland wordt in Europees verband alles op alles gezet om terroristisch of extremistisch geweld te voorkomen.

De dreiging vanuit anti-institutioneel extremisme is in Nederland onverminderd aanwezig. Een kleine minderheid van de anti-institutionele beweging en zelfverklaarde soevereinen vormt een geweldsdreiging. Dit vergt een aanpak van het kabinet om de weerbaarheid van de democratische rechtsorde te versterken. U bent over de soevereinenbeweging geïnformeerd op 9 april jl. door middel van de fenomeenanalyse soevereinen.² De nadere uitwerking van de aanpak van extremisme is opgenomen in de Nationale Extremismestrategie die ik 17 mei jl. aan uw Kamer heb verstuurd.³

Ook de geweldsdreiging vanuit rechts-terrorisme en extremisme blijft ongewijzigd. De zorgen daarbij gaan vooral uit naar de mogelijkheid dat een eenling vanuit online groepen radicaliseert en over gaat tot geweld. Inspanningen zijn gericht op het tegengaan van normalisering van het gedachtegoed en ten behoeve van het organiseren van weerbaarheidstrainingen. Op 21 mei jl. heeft uw Kamer de fenomeenanalyse «Memes, als online wapen» ontvangen.⁴ Met deze analyse wordt bijgedragen aan het herkennen, begrijpen en duiden van memes.

Zoals in de recente Dreigingsbeelden Terrorisme Nederland is beschreven, is de invloed van extremistische en terroristische online content op de nationale veiligheid sterk toegenomen.⁵ Online radicalisering, van soms zeer jonge personen, blijft een dreiging vormen. Om de inzet online te verhogen, werkt de overheid aan een Versterkte Aanpak Online (VAO) inzake extremistische en terroristische content. Uw Kamer is in december 2023 over de contouren van deze aanpak geïnformeerd.⁶ In het najaar wordt uw Kamer nader geïnformeerd over de uitwerking en stand van zaken.

Technologische ontwikkelingen

Het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland kent een themahoofdstuk dat zich ditmaal richt op technologische ontwikkelingen in relatie tot de terroristische dreiging. Technologische vernieuwing heeft de terroristische dreiging veranderd. De meeste terroristische aanslagen in Europa in de afgelopen tien jaar zijn gepleegd met messen, reguliere vuurwapens of voertuigen zoals auto's of vrachtwagens. Terroristen en extremisten houden zich echter ook bezig met nieuwe of vernieuwde technologie. In het themahoofdstuk worden drie technologische ontwikkelingen uitgelicht: Artificial Intelligence (AI), drones en 3D-printen.

² Kamerstukken II 2023/2024, 30 821, nr. 216.

³ Kamerstukken II 2023/2024, 30 821, nr. 218.

⁴ Kamerstukken II 2023/2024, 30 821, nr. 219.

⁵ Kamerstukken II 2022/2023, 29 754, nr. 653; Kamerstukken II 2022/2023, 29 754, nr. 678; Kamerstukken 2022/2023, 29 754, nr. 696.

⁶ Kamerstukken II 2023/2024, 29 754, nr. 708.

Conclusie

Het voorliggende Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland toont aan dat de terroristische dreiging in en tegen Nederland, zoals in voorgaande jaren, om blijvende alertheid en een brede aanpak vraagt. De Nationale Contraterrorisme strategie 2022–2026 biedt hiervoor de beleidsmatige basis.⁷ Tevens wordt voortdurend bezien of het huidige instrumentarium gewijzigd moet worden, zodat het blijft aansluiten op het actuele dreigingsbeeld. Een terugblik op de afgelopen twee jaar contraterrorismebeleid treft u aan in de Integrale rapportage aanpak terrorisme. Deze rapportage is gelijktijdig aan uw Kamer aangeboden.

Er wordt voortdurend ingezet op het voorkomen van terroristische misdrijven en het tijdig herkennen en onderkennen van signalen die kunnen wijzen op terrorisme of extremisme. Alleen door deze continue alertheid en inzet kunnen onze vrijheid en veiligheid, die wij in onze samenleving zo vanzelfsprekend vinden, worden beschermd.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

⁷ Kamerstukken II 2021/2022, 29 741, nr. 641.